

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXI. Usus ac veneratio sacrarum imaginum eidem præcepto non
contrariatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

si non ore, saltem corde, per merita ipsius expectando bona qua petimus, conformiter Tridentino sess. 25. in decreto de invocatione Sanctorum, ubi docet, *bonum & utile esse Sanctos suppliciter invocare, & ad beneficia impetranda a Deo per Filium ejus Jesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Salvator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere.* Enimvero nihil voluit nos Deus habere, in ordine gratiae, nisi per Christum, nec ipsi Sancti accessum habent ad Deum, nisi per ipsum. *Elegit nos in ipso,* ait Apostolus Epist. 1. & ipsemet Christus Joan. 14. *Nemo venit ad Patrem, nisi per me.*

238 Quintus error est illorum, qui tam rudes sunt, ut nisi vocaliter Sanctos invocent, sibi non videantur sufficienter invocare, quasi auribus corporeis Sancti cognoscere debeant invocationem nostram, aliàs non cognituri; cum tamen in superioribus ostensum sit necesse non esse, ut Sancti per se immediatè preces nostras cognoscant; sed satis esse quod eas cognoscant manifestante Deo, qui videt abscondita cordis nostri: unde & scriptum est, *Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.*

CAPUT XXX.

Sacrarum Reliquiarum honor primo Dèalogi præcepto non prohibetur.

239 Sequitur ex dictis cap. 27. Si enim Sancti sunt honorandi, consequenter honoranda sunt corpora ipsorum, quæ viva membra fuerunt Christi, uti Tridentinum sess. 25. definit dicens: *Sanctorum Martyrum, & aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscipienda & glorificanda, à fidelibus veneranda esse; per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur: ita ut contrarium affirmantes, damnet, utpote Novatores, toti Antiquitati contradicentes.* Quod enim facimus, præcipui Patres fecerunt, faciendumque docuerunt, teste ipsomet Daillæo, celebri apud Calvinistas Ministro, in libro scripto contra Traditionem Latinorum, ubi candidè fatetur, sanctos Basilium, Ambrosium, Hieronymum, Chrysostomum, Gregorium Nazianzenum id fecisse ac docuisse, ita ut ipsos propterea Reliquarios vocet. Sed ipsum, cæterosque hæreticos confundit Deus, per miracula quæ ad sepulchra Martyrum, aliorumque Sanctorum quotidie perpetrat, etiam mortuos ad vitam revocando, prout olim ad vitam revocavit cadaver illarum in sepulchrum Elisæ; tactis quippe ossibus ipsius statim revixit. 4. Reg. 13. Unde Eccli. 48. *Mortuum prophetavit corpus ejus. In vita sua fecit monstra, & in morte mirabilia operatus est.* Quæ profectò miracula probant honorem Sanctorum Reliquiarum debitum, cum eas Deus miraculis honoret. *Miracula verò ad*

Tom. II.

Sanctorum Reliquias patrata se vidisse testantur Ambrosius in exhortatione ad virginit. c. 1. & 2. & epist. 22. Necnon Augustinus l. 9. Confess. c. 7. l. 22. de Civit. Dei c. 8. & serm. 92. de divers. ubi de Reliquiis S. Stephani: *Exiguus (inquit) pulvis tantum populum congregavit; cæcis later, beneficia patens. Cogitate charissimi, quæ nobis Deus servet in regione vivorum, qui tanta præstat de pulvere mortuorum.*

Nec honor ille divino præjudicat honori: 241 quia, ut D. Hieronymus ait l. contra Vigilantium, qui sacrarum Reliquiarum honorem primus impugnavit: *Honoramus Reliquias Martyrum, ut eum, cujus sunt Martyres, adoremus. Honoramus servos, ut honor servorum redundet ad Dominum, qui ait: "Qui vos suscipit, me suscipit. Et, quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis."*

CAPUT XXXI.

Usus ac veneratio sacrarum imaginum eidem præcepto non contrariatur.

242 Sacras imagines Christi, Deiparæ Virginis, & Sanctorum in celo regnantium, venerandas esse, nec id primo præcepto vetitum esse, ex verbo Dei non scripto, seu Traditione habemus, per Canalem SS. Patrum, & Conciliorum, Concilii scilicet Nicæni II. & Tridentini sess. 25. Enimvero ille ipse, qui Exodi 10. dixit: *Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem, quæ est in celo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra, non adorabis ea neque coles, tamquam utique dii sint, uti Gentiles putabant: ille ipse (inquam) Exodi c. 25. dixit: Duos quoque Cherubim aureos, & producliles facies. Et n. 21. Fac serpentem æneum, & pone eum pro signo. Et Salomon 3. Reg. 6. Fecit in oraculo duos Cherubim, de lignis olivarum... & omnes parietes templi per circuitum sculpsit variis calaturis, & torno, & fecit in eis Cherubim, & palmas, & picturas varias, quasi prominentes de pariete & egredientes.* Sed quia sculptilia ista & similitudines non fecit ut adorarentur, tamquam dii, contra primum præceptum non fecit.

Unde Gregorius Magnus l. 7. epist. 54. ad Secundinum inclusum, qui ab ipso Christi imaginem postulaverat: *Vulde (inquit) nobis postulatio tua placuit: quia illum toto corde, totâ intentione quaris, cujus imaginem præ oculis habere desideras, ut te visio corporalis quotidiana reddat exercitatum; ut dum picturam illius vides, ad illum animo inardescas, cujus imaginem videre desideras... Scio quidem quod imaginem Salvatoris nostri non ideo petis, ut quasi Deum colas, sed ob recordationem Filii Dei, in ejus amore recalescas, cujus imaginem videre desideras. Et nos quidem non quasi ante divinitatem, ante illam prosternimur, sed illum adoramus, quem per imaginem, aut natum, aut passum, sed & in Throno sedentem re-*

cordamur. Et dum nobis ipsa pictura, quasi scriptura, ad memoriam Filium Dei reducit, animum nostrum, aut de Resurrectione laetificat, aut de Passione demulcet.

243 Magna proinde utilitates nobis ex sacris imaginibus proveniunt. Prima, quod earum intuitu in mentem nostram redeant Deus, Christus, fidei mysteria, & inde ad varios pios affectus excitentur.

Secunda, quod per eas idiotæ & rudes eadem mysteria edoceantur.

Tertia, quod in piis imaginibus Deum & Sanctos honoremus.

Quarta, quod recordatione virtutum, quarum nobis exemplum Sancti dederunt, & gloria quam per eas promeruerunt, ad eorum imitationem exardescamus.

244 Merito proinde Nicænum II. act. 7. can. 7. sic loquitur: *Impiam heresim eorum, qui Christianos accusant, alia quoque impia consecuta sunt. Quemadmodum enim venerabilium imaginum aspectum ex Ecclesia sustulerunt, alios quoque mores reliquerunt, quos quidem oportet renovari, & tam ex iure scripto, quam non scripto sic observari.* Et Tridentinum loco citato: *Imagines Christi, Deiparae Virginis, & aliorum Sanctorum in templis praesertim habendas, eisque debitum honorem & venerationem impertiendam, non quod credatur inesse aliqua in eis divinitas, vel virtus, propter quam sint colenda; vel quod ab eis sit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quae in idolis spem suam collocabant: sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quae ille representant, ita ut per imagines quas osculamur, & coram quibus caput aperiimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum ille similitudinem gerunt, veneremur.*

245 Istum Ecclesiae Romanae sensum pariter exprimit Pontificale Romanum, in Benedictione imaginum: *Omnipotens sempiternae Deus, qui Sanctorum tuorum imagines, seu effigies sculpi aut pingi non reprobas, ne quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus & sanctitatem ad imitandum memoria oculis meditemur; hanc, quosumus, imaginem, in honorem ac memoriam B. Apostoli tui, vel Martyris, Confessoris, aut Virginis adaptatam, benedicere ac sanctificare digneris; & praesta, ut quicumque CORAM ILLA, ipsum gloriosissimum Apostolum, vel Mariam, Confessorem, aut Virginem suppliciter honorare studuerit, illius precibus, ac obtentu, à te gratiam in praesenti, & eternam gloriam obtineat in futuro.* Per D. N. *Jesus Christum Filium tuum, &c.*

246 Quisquis ergo Romanae Ecclesiae intimos sensus perpenderit, is planè perspiciet, & in honore, quem Sanctorum imaginibus praestat, imagines propter ipsas non colere, sed propter Sanctos in iis representatos; sicut honoro imagini Regis non exhibetur propter ipsam, sed propter Regem. Unde nec iste honor absolutus est, sed respectivus. Attendantur

singula Concilii Tridentini verba n. 244. relata. Sunt enim totidem notæ, quibus ab idololatriæ fecernamur, uti sapienter advertit Illustriss. D. Jacobus Bossuet, Episcopus Condomensis, in sua doctrinae catholicae expositione; cum adeò ab illis diffentiamus, credentibus divinum quid imaginibus deesse, ut nullam eis virtutem tribuamus, nisi prototyporum in nobis excitandæ recordationis; negari enim non potest, Christi crucifixi effigiem, ob oculos nostros positam, in nobis excitare memoriam ejus qui dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis.

Parum igitur æquos esse oportet eos, qui idololatriam vocant affectum religiosum, qui caput coram crucis imagine aperiunt, & inclinamus, illius memores qui pro nobis crucifixus est; magnaque est cæcitas, non advertere discrimen, inter eos qui in idolis confidebant, quod divinitatem iis quandam vel virtutem affixam crederent, & Catholicos, qui in Sanctis ipsum Deum, omnis sanctitatis & gratiæ Authorem, venerantur.

Similiter quisquis accuratè perpenderit ea quæ hæcenus dicta sunt de cultu & invocatione Sanctorum, profusè iniquum esse videbit, nos arguere, quasi creaturæ, quod Dei proprium est, idololatriam more tribuamus; cum, ut sæpius dixi, Sanctis excellentiam non tribuamus, nisi infinitè divinam inferiorem, nullam nisi quæ à Deo proficiscatur; nullam etiam dignitatem, nisi virtutibus quæ sitam; nullam virtutem, nisi quæ divine gratiæ donum sit; nullam denique notitiam, nisi à Deo communicatam. Unde calumniantur, qui nos arguunt, quasi dum preces ad Sanctos dirigimus, immensitatem quandam ipsis tribuamus; quasi (inquam) ubique praesentes esse debeant, ad audiendas preces nostras. Nullus è Catholicis hoc unquam somniavit, nec ubi ubi ipsi necessitatem asseruit, ut preces nostras, Deo per se, vel per Angelos manifestante, cognoscant: quod enim preces nostras, vel tacitas voluntates ex se ipsis non cognoscant, Catholicos omnes uno ore fatentur.

Denique cum Sanctos invocare, nihil aliud sit, quam ad eorum confugere preces, ad beneficia per Christum à Deo impetranda, prout Tridentinum docet ibidem, fateamurque nos non nisi per Christum consequi, quidquid Sanctis intervenientibus consequimur (nec enim Sancti ipsi nisi per Christum orant, nec nisi in ejus nomine exaudiuntur) manifestum est nos nihil omnino Sanctis tribuere, quo supra rerum creaturarum conditionem efferantur, vel quo Christi Mediatoris dignitas minuatur. Si enim Sanctos in tertis viventes supra creaturarum conditionem non efferamus, nec Christi Mediatoris dignitatem minuamus, ipsos rogando, ut suis apud Deum precibus pro nobis intercedant, neutrum etiam istorum ullo modo facimus, dum Sanctos in cælo regnantes obsecramus, ut pro nobis inter-

cedant: quia, ut bene Catechismus Romanus p. 3. tit. de cultu & invoc. Sancti ait: *si in aliquo Christi Mediatoris gloria & dignitas Sanctorum intercessione minueretur; non minus votorum, quam in calis regnantium intercessione minueretur; nunquam proinde id commississet Paulus, ut fratrum viventium precibus à Deo adjuvari postulasset in epistolis suis.* Hactenus de oratione, devotione, adoratione; nunc de voto agendum. Sit itaque

CAPUT XXXII.

Voti natura & conditiones explicantur.

250 **V**otum (inquit S. Thomas q. 88. a. 1. & 2.) est promissio deliberatè Deo facta de aliquo meliori bono. Subly deliberatè subaudit S. Doctor spontaneè: revera enim votum esse debet spontaneum. Ad votum proinde simplex non sufficit resolutio, quamlibet firma, sed necessaria est promissio, seu vera intentio se obligandi ad aliquid faciendum. Promissio namque est fidei obligatio. Unde cum aliquis ex quadam monitione nimio mortis pavore perterritus, hæc verba protulisset: *Non diu hic morabor, proponens in animo quoddam religionis habitum esse aliquando suscepturus.* Alexander III. cap. *litteraturam* de voto ipsi S. Sederem super eo consulenti respondit: *Quod si plus non est in voto processum, transgressor iudicari non poteris, si non impleas quod dixisti.*

251 Nec ad votum sufficit promissio qualitercumque, sed esse debet deliberatè facta, prout S. Thomas docet a. 1. probatque ex eo quod votum sit actus voluntatis deliberatè, inde concludens, quod ad votum tria ex necessitate requiruntur. Primo quidem deliberatè; secundo, propositum voluntatis; tertio, promissio, in qua perficitur ratio voti. Debet etiam, ut dixi, spontaneè esse facta: quia votum ex gravi metu injustè incusso factum non subsistit, nec à Deo acceptatur, licet de eo Doctores controvertant, si sermo sit de votis alijs à solemnè professione.

252 Nec sufficit promissio cuicumque facta, sed esse debet facta Deo: quia votum est actus religionis: cuius actus omnes pertinent ad divinum cultum, seu famulatum. Unde S. Thomas a. 5. ad 3. *votum (inquit) soli Deo fit; sed promissio etiam potest fieri homini.* Et ipsa promissio boni, quæ fit homini, potest cadere sub voto, in quantum est quoddam opus virtuosum. Et per hunc modum intelligendum est votum, quo quis vovet aliquid Sanctis, vel Prælati, ut ipsa promissio facta Sanctis, vel Prælati, cadat sub voto in quantum homo vovet Deo, se impleturum quod Sanctis vel Prælati promittit.

253 Nec ad votum sufficit promissio Deo facta de quocumque bono, sed esse debet promissio de meliori bono, quam sit illud ad quod tenemur de necessitate salutis, ait S. Antoninus p. 2. tit. 11. c. 1. §. 8. post S. Thomam a. 2. tamen enim bonum, sine quo non potest esse

se salus, cadat sub voto; non tamen cadit in quantum est necessitatis, sed in quantum est libera voluntatis, ait S. Thomas ibidem. Vel eatenus votum esse debet de meliori bono, quatenus bonum quod promittitur, spectatis omnibus, hic & nunc melius est, quam ejus oppositum, vel quatenus non est incompatible cum meliori bono.

Potèd melius illud bonum esse debet possibile promittenti. Quia ad impossibile nemo potest obligari. Unde nullum est votum de non committendo absolute ullo modo veniali: quia hoc possibile non est secundum communem gratiarum cultum; tamen valet votum de non committendo ullo veniali ex plena advertentia: quia hoc impossibile non est.

254 Nullum quoque est votum de re, spectatis omnibus tam respectivè, quam absolute indifferenti: quia non est de meliori bono. Imò tale votum non excusatur à peccato, saltem veniali, nisi bona fides vel simplicitas excuset: quia *vana est promissio* (ait S. Doctor) *si aliquis alicui promittat id quod ei non est acceptum.* Votum autem de re, quæ scitur esse peccatum, licet veniale tantum, videtur mortale peccatum: quia est iniurio quædam Dei, ut notant Cajetanus, Armilla, Lessius, Becanus, & alii contra Scotum, Sylvestrum & Navarrum.

255 Quia tamen aliquid absolute indifferens esse potest respectivè bonum, & melius hic & nunc tuo opposito, v. g. matrimonium, quatenus impeditur fornicationum, in eo qui vix aliter ab iis abstinere potest, eatenus videtur esse posse materia voti. Quod tamen, si bene perpendatur, potius esse videtur de cessando ab incontinentiæ peccato, quam de matrimonio. Unde talis, non obstante voto, religionem ingredi potest, vel continentiam amplecti: quia ista absolute meliora sunt. Ex hypothesi tamen quod manere velit in sæculo, & peccata non vitæ, obligatur ad matrimonium quod vovit. Quia in ista hypothesi melius est,

256 Ultima conditio ad validum votum requisita est, ut vovens habilis sit ad vovendum, sui que iuris, quoad id quod promittit. Quia defectu ætatis, ad habilitatem istam requisitam, invalida est professio ejus qui nondum attingit decimum sextum ætatis annum. Et, ut S. Thomas docet a. 8. *nullus potest per promissionem se firmiter obligare ad id quod est in potestate alterius, sine consensu ipsius, sed solum ad id quod est omnino in sua potestate. Quicumque autem est subiectus alicui (v. g. uxor marito, maritus uxori) quantum ad id in quo est subiectus, non est sui potestatis facere quod vult, sed dependet ex voluntate alterius. Et ideo non potest se per votum firmiter obligare in his, in quibus alteri subijcitur, absque consensu superioris.*

257 Hinc ibidem ad 2. S. Doctor ait, quod ex quo homo venit ad annos pubertatis, si sit libera conditio, est sui potestatis, quantum ad ea